

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۵۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

یكشنبه ۲ بهمن ۱۴۰۱ • ۲۹ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ • ۲۲ ژانویه ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۷۸ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۶:۱۲ • اذان مغرب ۱۷:۴۰
اذان صبح فردا ۵:۴۳ • طلوع آفتاب ۷:۱۱

شرق

دار و دسته نیویورکی‌ها – مارتین اسکورسیزی - ۲۰۰۲

آمستردام والن (لئوناردو دی کارپو)، پدرم به بار به من گفت که همه ما از خون و رنج به دنیا اومدیم، همین طور شهر بزرگمون. ولی برای اون عده از ما که تو اون روزهای وحشتناک زندگی کردیم و کشته شدیم، مثل این بود که همه اون چیزی که می‌دونستیم از ذهن‌ها پاک شده بود، همه اون کارایی که کردیم تا شهرمون رو دوباره بسازیم در بقیه دوران اهمیتی نداشت. مثل اینکه حتی هیچ‌کس نمی‌دونست ما به روزی اینجا بودیم.

همسایه‌خوانی

مهاجران بی‌درآمد و خانواده‌های محتاج

روزنامه هشت صبح افغانستان گزارشی از وضعیت مهاجران افغانستانی مقیم ایران تهیه کرده که در آن به برخی مسائل پیش‌آمده در چهار ماه گذشته اشاره شده است. در این گزارش به بحران اقتصادی هم برای خود مهاجر افغانستانی و هم خانواده او که در کشورشان مانده‌اند، اشاره می‌کند. درحالی‌که دلار در کانال‌های مجازی با قیمت ۴۴هزار و ۵۰۰ مبادله می‌شود و به گزارش خبرگزاری فارس با قیمت ۳۹ تومان در خیابان‌ها عرضه می‌شود، این کاهش ارزش پول ایران یکی از مسائل پیش‌آمده برای مهاجران است. بی‌کاری، فقر و نبود منابع عایداتی سبب شده فشار بیشتری بر پناه‌جویان افغان در بیرون از کشور وارد شود. در حال حاضر اقتصاد هزاران خانواده در افغانستان وابسته به پولی است که از بیرون کشور حواله می‌شود. شهروندانی که در ایران کاری می‌کنند، می‌گویند مجبورند فشار بیشتری را تحمل کنند تا مخارج خانواده‌ها و بستگان‌ها در داخل کشور را تأمین کنند.

♦♦♦

در گفت‌وگوی ویژه روزنامه هشت صبح که با حدود ۲۰ نفر از پناه‌جویان با ظرفیت کار عادی و ماهر در حوالی تهران صورت گرفته است، آنان حقوق ماهانه‌شان را از چهار تا ۱۲ میلیون تومان، معادل کمتر از هفت هزار تا ۲۱ هزار افغانی عنوان کرده‌اند. از میان ۲۰ نفر، تنها دو نفر درآمد بالای ۱۲ میلیون، پنج نفر ۹ میلیون، شش نفر بیش از شش میلیون و هفت نفر حدود چهار میلیون، حقوق ماهانه داشته‌اند. کسانی که بالای شش میلیون درآمد داشته‌اند، اکثرا باید کرایه اتاق هم می‌پرداختند. میانگین مصارف ماهانه هرکدام از پناه‌جویان، ۱.۵ میلیون تا چهار میلیون گفته شده و هرکسی به اندازه خودش خرج می‌کند، اما میزان کسانی که درآمد بالاتری دارند، خیلی اندک است. از این میان تنها دو نفر در ماه گذشته که بالای ۱۲ میلیون درآمد داشته‌اند، به خانواده‌هایشان پول (هفت هزار افغانی و ۱۲ هزار افغانی) فرستاده‌اند؛ در حالی که پیش از رسیدن فصل سرما، هفت نفر از آنها از پنج هزار افغانی تا ۱۴ هزار افغانی به خانواده‌های‌شان پول فرستاده بودند. ۱۳ مصاحبه‌شونده دیگر تنها دو بار در سال توانسته‌اند به خانواده‌هایشان پول بفرستند.

نجیب اکنون در تهران به سر می‌برد. هدفش از سفر به ایران، کمک به خانواده‌اش است؛ اما او سه ماه می‌شود که نتوانسته به خانواده‌اش پول بفرستد. خانواده او تقریبا هر هفته و گاهی هر روز از تلفن یکی از دوستانش که انترنت دارد، برایش زنگ می‌زند. نجیب در صحبت با روزنامه هشت صبح می‌گوید که پدر ۶۴ساله‌اش مرتب و هر باری که دو ماه پیش زنگ می‌زد، می‌گفت در خانه آرد ندارد؛ اما این روزها که زنگ می‌زند، صدای غمین‌تر دارد و چیزی بیشتر می‌گوید: «در خانه آرد خو نداریم، الاوی [مواد سوخت] هم نداریم». تماس نجیب با پدرش هر بار با غمگینی بیشتر دو طرف تمام می‌شود.

اعتراضات اخیر مردمی، تورم، گرانی، فرارسیدن سرما و برف‌باری‌های شدید منجر به کمبود زمینه‌های کار در بیشتر مناطق ایران شده و دشواری‌های فراوانی را متوجه پناه‌جویان افغانستانی در این کشور کرده است. گرانی، کم‌ارزش شدن ارز ایرانی (ریال) و کمبود زمینه‌های کاری، باعث شده پناه‌جویان افغانستانی در این کشور با مشکلات اقتصادی دست‌وپنجه نرم کنند. دیگر مهاجر افغانستانی که ۶۰ سال دارد و ساکن ایران است، از مشکلات روزگار و ناچاری‌اش برای سفر به ایران قاصه می‌کند. رحیم‌الله از بدخشان است. او با دو فرزند ۱۶ و ۱۴ ساله‌اش را ایران را پیش گرفته بود که در راه پسر ۱۴ساله‌اش به دست پولیس‌های مرزی ایران افتاد و رد مرز شد و حالا سه ماه می‌شود که خودش به ایران رسیده است.

افزایش مهاجران در ایران، هم‌زمان با تورم و گرانی، رکود اقتصادی و اعتراض‌های اخیر شهروندان ایرانی، سبب کم‌شدن فرصت‌های کاری و نگرانی برای همه مهاجران شده است. این دشواری به حدی پیش رفته که حتی بسیاری پس از سپری‌کردن مدتی کوتاه در این کشور، دشواری‌ها را نتوانسته تحمل کنند و با وجود خطرات شدیدی که در کشور رویه‌رو خواهند بود، دوباره برگشتن به افغانستان را ترجیح می‌دهند. هر روز ششماری از این افغان‌ها برمی‌گردند، به‌ویژه کسانی که با خانواده‌اند. تعدادی هم بنا بر مجبورتی راضی‌اند با مزد کم، کارهای سنگین را انجام دهند؛ اما به کشور برنگردند. اکنون که زمستان فرارسیده است، کمبود کار به‌مراتب بیشتر می‌شود؛ زیرا خیلی از مشاغل تا آغاز بهار به‌صورت موقت تعطیل می‌شود.

بیشتر مهاجران افغانستان در این فصل، در اثر افزایش بی‌کاری، راه رفتن به کشور خودشان را با همه ناامیدی‌ها در پیش می‌گیرند، برخی هم شانشان را برای رفتن به ترکیه می‌آزمایند. ایران از سال‌های دور به ناچار پناهگاه شمار زیادی از مهاجران افغانستانی بوده است. اکنون و بعد از آمدن رژیم طالبان، تعداد مهاجران چند برابر افزایش یافته است. در آخرین نظرسنجی که دولت ایران انجام داده، شمار مهاجران افغانستانی در این کشور به بیش از چهارونیم میلیون نفر رسیده است.

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۵۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

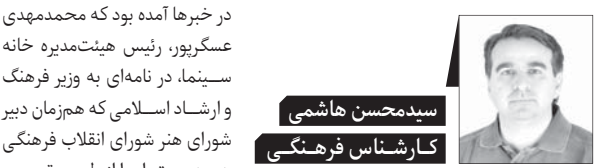
www.sharghdaily.ir

یكشنبه ۲ بهمن ۱۴۰۱ • ۲۹ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ • ۲۲ ژانویه ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۷۸ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۶:۱۲ • اذان مغرب ۱۷:۴۰
اذان صبح فردا ۵:۴۳ • طلوع آفتاب ۷:۱۱

♦ بارندگی‌های شدید روزهای اخیر در اصفهان باعث جمع‌شدن آب روی سقف و ریزش بخشی از بازار قیصریه شد. البته سقف این بازار فرسوده و احتمالاً در اکثر نقاط وجود دارد. عکس: خدیجه نادری/مهر

پایان عصر مهندسی فرهنگی

سیدمحسن هاشمی
کارشناس فرهنگی

مقررات تازه صدور پروانه فیلم‌سازی و نمایش برحذر داشته بود.

نگارنده چند نکته ضروری دراین‌باره را عرض می‌کند:

۱) سرر نام نظام کشور جمهوریت است. از شاخص‌های جمهوریت امکان مشارکت شهروندان در تعیین سرنوشت اجتماعی و شغلی‌شان و همفکری در تدوین حقوق و تکالیف نظم‌دهنده جامعه است.

مجموعه قوانین و تکالیف شهروندان به وجود آمده و پرواضح است که چنانچه قوانین شفاف‌سازی حقوق و تکالیف باشند، ناچار باید به اصلاح آنها اندیشید و کوشید تا پیش از یادشده مغایر عدالت و آزادی باشند. ناچار باید به اصلاح آنها اندیشید و کوشید تا پیش از شیوع قانون‌گریزی ناشی از ناهمواری‌های مسیر عدالت و آزادی، قواعد و قوانین پایدارکننده آزادی و عدالت بر جامعه نظم ببخشد. این مهم در سطح کلان با پیش‌بینی قوه مقننه یعنی اجتماع نمایندگان منتخب مردم و با تصویب قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار در سطح خرد پیش‌بینی شده است.

پس هرگونه تنظیم مقررات پیش از بررسی و اعمال نقطه نظرات فعالان این عرصه غیرقانونی و از آن بالاتر ناعادلانه است.

۲) اشتغال در سپهر فرهنگ و هنر مانند سایر مشاغل حق است و نه امتیاز.

اینکه از آغاز پیدایش دولت‌های جدید در ایران اهالی فرهنگ و هنر همواره مشکلات و موانعی داشته‌اند، امری آشکار است. این ادعا در بررسی اسناد موجود آشکار و کتمان‌ناپذیر است. در نظام پزشکی، نظام مهندسی و نظام صنفی، داوطلب اشتغال پس از ارانه و بررسی مستندات و مدارک مرتبط با اشتغال در رسته‌های پیش‌گفته، پروانه فعالیت دریافت

نشانه‌خوانی

مروری بر جایگاه همسران رؤسای دولت‌ها

ایس بانوان قرار دارد و بانوان دیگر چون دال‌های جانبی با مرکزیت او استقرار یافته‌اند.

رنگ‌های چهره از نژاد سیاه، سفید و زرد حاکی از جهانی‌بودن (و به تعبیری همان شمول عام) موضوع است. تبلیغات رسمی حاکی از آن است که ۳۰۰ میهمان خارجی از ۹۰ کشور جهان از جمله ۷۰ نفر از مقامات زن اعم از وزرا، معاونان رئیس جمهور و نمایندگان مجلس در ایران حضور پیدا کرده‌اند تا بدون رتوش رسانه‌های غرب صدای زنان ایرانی را بشنوند.

چکیده این ۷۰ زن در قالب همان تصویر اصلی قابل ارائه است. از اروپا و آفریقا تا آسیا تا اقیانوسیه و قاره آمریکا در اینجا حضور یافته‌اند تا حقانیت زنان در کشورمان را به چشم خود ببینند. اما چه نکات خاصی در این عکس وجود دارد که تا این اندازه مورد توجه قرار گرفته است؟

اولین مورد این است که جهت نگاه‌ها یکسان نیست و انرژی عکس زائل شده است. هرچند لیکنده‌های بانوان عدم همگرایی نگاه‌ها را تا حدی جبران کرده است.

مورد دیگر ناظر بر شلوغی و بی‌نظمی پس‌زمینه است. در این موارد عکاس هرچند تلاش کرده صحنه لیکند را به تصویر بکشد اما در ادیت نهایی عکس، به این بی‌نظمی پشت‌سوزها توجه نشده است.

در این موارد اساساً قاب‌بندی در قالب برش (کراپ) واجد کارکرد است و داده بصری را از وضعیت خارج نامی دهد. اما

می‌کند؛ و پس از آن مشغول به امر طبابت، معماری و احیاناً خدمات تعمیر لوازم و تجهیزات می‌شود. این پزشکان، مهندسان و فروشندگان پس از دریافت پروانه اشتغال ناچار نیستند برای هر ویزیت بیمار، طراحی و ساخت بنا از نهادهای دولتی مجوز دریافت کنند. سوگمنده در عرصه فرهنگ و هنر به‌ویژه سینما با نگاه قیّم‌بایانه، این شاغلان برخلاف اصناف دیگر محکوم و ناگزیرند برای هر نوبت اشتغال و فعالیت از دولت مجوز بگیرند. و پس از دریافت مجوز و ساخت فیلم مجدداً مجبورند برای عرضه محصول‌شان، پروانه نمایش از شورایی دریافت کنند که نه البته اجتماع دانش‌آموختگان علوم اجتماعی، بلکه جمعی عمدتاً منتصب با نگرشی صفّارآمیز به این اهالی هستند.

۳) امروزه حکمرانی در سطح ملی و جهانی دارای ابعاد و چالش‌های تازه‌ای شده است. بی‌شک اشکال سنتی سیاست‌گذاری به‌طور فزاینده و آشکاری در تناسب با پاسخ‌گویی به نیازهای روز قرار ندارد. سازمان‌های دولتی هرمی و سلسله‌مراتبی از بالا به پایین دیگر اثرگذاری پیشین را ندارند و به این‌ترتیب مشکلات مدیریتی و ساختاری آنها به‌خوبی آشکار شده است.

جهان امروز ما دست‌خوش فرآیندی از تغییرات ساختاری در ابعاد فرهنگی، فناوری، اقتصادی، امنیتی و سازمانی در سطح جهانی است. مواجهه امروز ما با مسائل و چالش‌های مدیریت‌های کلان اجرایی، چه در سطح ملی و چه در سپهر جهانی می‌تواند زمینه‌ساز فرصت‌ها و تهدیدات بسیاری شود.

در واقع از این منظر رفع مشکلات موجود، بستگی تام به رفع شکاف میان شهروندان و ساختار تصمیم‌سازی‌های دولتی دارد.

به‌این‌ترتیب وجود، گسترش و نقش‌آفرینی نهادهای مدنی چه در عرصه ملی و چه در سپهر بین‌المللی می‌تواند به حل این بحران پیش‌گفته کمک کند.

وجود نهادهای مدنی /صنفی در سپهر فرهنگ و هنر و از مهم‌ترین آنها خانه سینما و خانه هنرمندان امکان و ارمان بزرگی است که دولت‌مدران با تعامل، همفکری و قبول مشارکت مؤثر آنان در تنظیم مقررات و مناسبات فرهنگ و هنر، بتوانند علاوه بر بلندکردن نام و آوازه خود در آینده، موجبات تعالی و کارآمدی کشور را فراهم کنند.

♦♦♦

در همین راستا و نگرش، خانه سینمای ایران در بهمن ماه سال ۱۳۸۸ پیش‌نویس قانون نظام سینمایی را در دو بخش سازمان نظام صنفی سینما و قانون حمایت از حقوق مادی و معنوی آثار سینمایی تنظیم و با طراحی چشم‌انداز «کانون آموزش و تولید فیلم و سینما در نجد ایران» برای تصویب به مبادی ذی‌ربط (دولت و مجلس) عرضه کرد. در آن پیش‌نویس با نگرش اشتغال حق و نه امتیاز، مانند همه فرصت‌های شغلی، پس از بررسی همه اسناد و مدارک مؤید صلاحیت متقاضیان در صنف، پروانه اشتغال صادر و شورایی مرکب و منتخب از نمایندگان صالح مجامع علمی از جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، حقوق، علوم سیاسی، الهیات و هنر، آثار تولیدشده را برای نمایش از باب اطمینان سرمایه‌گذار بررسی و پروانه نمایش صادر می‌کنند.

در آن پیش‌نویس قانون نظام صنفی سینما، تهیه‌کنندگان مختارند تا متناسب با قوانین موضوعه بدون ارجاع اثر به شورای صدور پروانه نمایش، فیلم را به نمایش بگذارند و در صورت شکایت شاکی و سپردن تضمین مالی متناسب، محاکم روند نمایش فیلم را متوقف و رسیدگی به شکایت را در دادگاه تخصصی و با حضور هیئت منصفه رسیدگی می‌کند.

۴) دوران تأثیرنهادن بر محصولات فرهنگی با سیاست مهندسی فرهنگی که سر آمده است. این حق و امکان جریان تصمیم‌سازی است که بکوشد در تولیدات فرهنگی و هنری مؤثر و فعال باشد؛ اما تجربیات مهندسی فرهنگی نه به نسبت تأثیر و نه به نسبت هزینه-فایده کامیاب نبوده است. کارآمدی سیاست تسهیلگری و سیاست فرهنگی حامی در ۵۰ سال اخیر جهان هویدا شده است. مدیران اجرایی در حوزه‌های فرهنگی باید به اجرای این دو سیاست اخیر توجه کنند و معایب مهندسی فرهنگی را بشناسند.

۵) و نکته پایانی اینکه تنظیم و تصویب مقررات و قوانین عادلانه و پایدار از مسیر نمایندگان منتخب مردم در مجلس شورا و با مشاورت نهاد مدنی صنفی حاصل می‌شود؛ انتخاب مسیر شورای عالی انقلاب فرهنگی از سوی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تردیدهایی را در تعیین مسیرهای استاندارد و قابل قبول به وجود می‌آورد؛ چراکه با پناه‌بردن به تصویب در شورای انقلاب فرهنگی مستند به مصوبه اخیر مجلس، امکان دادرسی و ابطال مصوبات این شورا وجود ندارد.

نشانه‌خوانی

دال غایب نیز در این عکس وجود دارد. این دال در واقع آن چیزی است که در متن نیست ولی دال مرکزی به دنبال آن است. این دال همانا بازنامی آرامش در جامعه است. برخی رسانه‌های منتقد بر این عقیده‌اند که چنین آرامشی وجود ندارد. اکنون بی‌نظمی پس‌زمینه عکس (که بدون برش مناسب منتشر شده) چنین چیزی را القا می‌کند.

جمعیتی ناشناس و تمایزنیافته (برخلاف پنج سوزه اصلی) در الگوی حرکتی بدون نظم در حال سیلان هستند. این حرکت‌ها به نظر تصادفی هستند و نه ناشی از یک رخدادگی مشخص ولی در عین حال شفاف است و می‌تواند ناشی از نوعی بازنمود زناگکی تعبیر شود.

به‌طور موزای دال شناور بر فراز متن حرکت می‌کند. مدلول آنها شناور و متغیر است که هر گفتمان برحسب منظومه‌های معنایی موجود، می‌کوشد مدلول‌های موردنظرش را به آن نسبت دهد و سایر مدلول‌ها را از اطراف آن برانگندد. در این عکس نیز دال شناور همانا پذیرش تکرر است. با وجود اینکه حاشیه شلوغ است، اما ردیف اول یعنی ستولان و متولیان کشور در موقعیت فیکوراثیو لیکند (یعنی آرامش توأم با رضایت) هستند. با اینکه تقریباً بیشتر بانوان زمینه از جای خود بلند شده‌اند اما سوزه‌ها همچنان سر جایشان نشسته‌اند.

در یک نگاه کلی به نظر می‌رسد موضوع برگزایی این همایش با این همه شرکت‌کننده از سراسر جهان به نوعی با هدف‌گذاری‌های اسطوره‌ای از زنان ارتباط دارد. به تعبیر رولان بارت اسطوره نقشش دوگانه دارد، به این صورت که «اطلاع می‌دهد» و «اشاره می‌کند»؛ به همین خاطر صورت (یا همان فرم) از منظر بارت مانع معنا نمی‌شود؛ بلکه آن را مگررنگ‌تر می‌کند و به آن ابعاد فاصله‌ای می‌دهد.

اکنون این همایش و اختصاص این تصویر خاص نیز به دنبال همین کارکرد بوده است. به عنوان نمونه ارائه تمهیدات رنگ‌بندی بصری در «چهره» و «لباس» قادر نبوده «جهانی‌بودن» را به مخاطب القا کند، بلکه حداکثر کارکردی ناظر بر «بین‌دولتی‌بودن» داشته و استعاره‌های مدنظر خود در حوزه اهداف معنایی را به‌طور کامل منتقل نکرده است.

در نظر داشته باشیم قضاوت درباره موفق‌بودن آن باید در یک چارچوب کلی‌تر و با لحاظکردن رمزگان‌های بازنامیانه در یک «وقته» یا لحظه ایدئولوژیک خاص صورت گیرد که طبعاً مطرح نظر این مجال نبوده است.

